

Plokščių šaltinis (Šventa duobė)

Turistinė vertė

Sinonimai

Šventos duobės šulinėlis,
Šventaduobė

Koordinatės

LKS: 447379; 6104563

Adresas

Šakių r., Plokščių sen.,
Plokščiai. Nuo Bažnyčios
gatvės kampo 250 m į
pietryčius, Didžiupio upelio
slėnio griovoje. Plokščių
pažintinis takas, Panemunių
regioninis parkas

Tipas

Krintantis kontaktinis

Režimas

Nežinomas

Vandeningumas

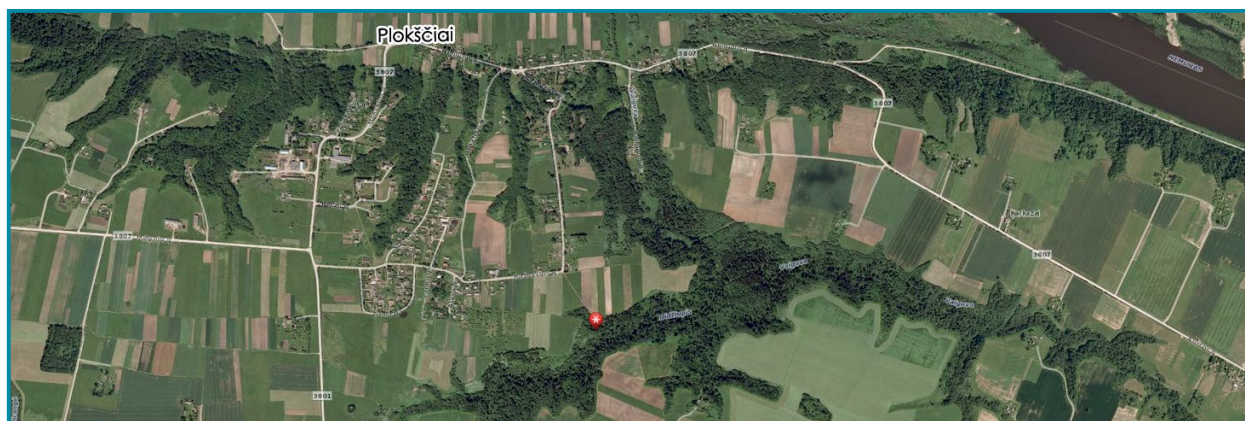
Mažo vandeningumo

Vandens tipas

Kalcio, magnio
hidrokarbonatinis

Aprašė:

P. Gedžiūnas, Z. Zanevskij,
K. Kadūnas, 2014

Aplinka

Nuo Bažnyčios gatvės link Didžiupio upelio slėnyje esančios Šventaduobės veda tautodailininko Zigmo Sederevičiaus medžio skulptūromis puoštas takas. Upelio slėnyje auga lapuočiai medžiai, iki šaltinėlio nusileidžiama iš skaldytų akmenų padarytais laipteliais.

Dabartinė būklė, kaptazas

Iš lauko akmenų sumūrytas rentinukas.

Vandens fizikinės savybės

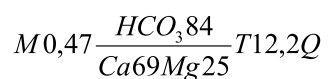
Šaltinėlio vanduo skaidrus, beskonis ir bekvapis. Vandens temperatūra 12,2 °C, jis silpnai šarminis (pH = 7,19), vyrauja oksidacinė aplinka (Eh = +140 mV), ištirpusio deguonies koncentracija 8,28 mg/l.

Vandens cheminės savybės

Nustatomo komponento pavadinimas	Nustatyta vertė		
	mg/l	mg-ekv/l	ekv. proc.
Ištirpusių mineralinių medžiagų suma	471		
Sausoji liekana 180 °C	312		
Bendrasis kietumas		5,37	
Karbonatinis kietumas		5,16	
Nekarbonatinis kietumas		0,21	
Anijonai:			
Chloridai, Cl ⁻	7,22	0,20	3,25
Sulfatai, SO ₄ ²⁻	29,35	0,61	9,90
Hidrokarbonatai, HCO ₃ ⁻	314,83	5,16	83,77
Nitritai, NO ₂ ⁻	< 0,02	0,00	0,00
Nitratai, NO ₃ ⁻	11,98	0,19	3,08
Katijonai:			
Natris, Na ⁺	5,34	0,23	4,01
Kalis, K ⁺	5,39	0,14	2,44
Kalcis, Ca ²⁺	79,34	3,96	68,99
Magnis, Mg ²⁺	17,19	1,41	24,56
Amoniakas, NH ₄ ⁺	< 0,03	0,00	0,00
Kitos analitės:			
pH, pH vienetai 20 °C	7,61		
Permanganato skaičius, mg O/l	1,44		
Bendroji geležis, Fe mg/l	0,05		
Savitasis elektros laidis, μS/cm	508		

Vanduo gėlas turi mažai mineralinių medžiagų, mineralizacija 471 mg/l. Vanduo santykinai kietas, pasižymi karbonatiniu, virinant lengvai pašalinamu kietumu. Bendrasis vandens kietumas 5,37 mg-ekv/l. Vandenyje mažai geležies (0,05 mg/l), neaptikta nitritų ir amonio, tačiau padidėjęs nitratų kiekis (11,98 mg/l).

Cheminės sudėties formulė (ekv/%)

Tautosakinės, kraštotyrinės, istorinės žinios

Pirmasis altorėlis ir koplytėlė buvo mediniai, pastatyti XIX amžiuje. Jie greitai supuvo, todėl apie 1927–1928 metus Plokščių ūkininko P. Rimkaus rūpesčiu Šventaduobė buvo atnaujinta. Iš akmenų išmūrytas altorėlis ir siena. Šalia trykštančio šaltinio vanduo, anot plokštiečių, turi stebuklingą gydomąją galią. Parcinkulių atlaidų metu čia laikomos šv. Mišios.

Legenda 1: „Dauboje prie Didžiupio kadaise buvo įrengta koplytėlė. Vietą jai nurodęs taip pat iš kažkur atklydęs paveikslas, vis atsirasdavęs prie šaltinėlio, kuris esąs stebuklingas. Dabar Šventaduobėje įkurtas lurdas, vanduo šaltinio šulinyje gairus, teikiantis jėgų. Bažnyčios bokšte kelis kartus per dieną gaudžia vienas seniausių Lietuvoje varpų (nulietas 1573 metais). Ar ne jis įkvėpė Vinco Kudirkos „Kelkite, kelkite, kelkite, kelkite!“ Plokščių visuomenė nutarė simbolinį varpą pavaizduoti mieltelio herbe.“

Legenda 2: „Ji (Šventaduobė) taip vadinama todėl, kad kadaise į ją atėjusi išsiverkti labai įskaudinta mergaitė. Tada jai apsireiškė Šv. Mergelė Marija, kuri paguodė mergaitę. Tam įvykiui įamžinti šioje vietoje pastatytas altorius ir šulinys, kuriame, sakoma, yra stebuklingas vanduo. Teigiama, kad atsigėrus to vandens galima atjaunėti dešimčia metų.“

Legenda 3: „Kažkada Nemunu plaukė Marijos paveikslas. Pie menys jį pagavo ir atnešė į bažnyčią. Iš bažnyčios paveikslas pradingo, o žmonės jį rado prie šaltinio nedidelio upelio krante. Paveikslą vėl ir vėl nešė į bažnyčią, bet ir čia paveikslas dingdavo ir atsiradavo vis prie to paties šaltinėlio. Tada žmonės nutarė toje vietoje pastatyti koplytėlę su altorėliu ir palikti ten paveikslą.“

